

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
FİKRİ VE SİNAİ MÜLKİYET HAKLARI YÖNERGESİ
BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 - (1) Bu yönergenin amacı, Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nin araştırma özgürlüğüne ve kültürüne, araştırmacı, fikir ve eser sahiplerinin haklarına saygılı nitelikte, destekleyici bir kapsamda fikri ve sınai mülkiyet haklarının edinilmesi, korunması, değerlendirilmesi, paylaşılması ile ilgili ilke ve esasları belirlemektir.

(2) Bu usul ve esaslar, Üniversite ile bağlı birimlerde, araştırmacıların bilimsel çalışmalardan doğacak, kuruma ait her türlü bilgi, girişim fikri, yazılım, her türlü eser, proje tasarım, marka, faydalı model ve patent gibi fikri ve sınai mülkiyet hakları, bunların ticarileştirilmesi ve üçüncü taraflara aktarılması süreçlerini yürütmektir.

Kapsam

Madde 2 - (1) Bu Yönerge, Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde yapılan buluşlar, endüstriyel tasarımlar, markalar ve benzeri fikri ve sınai mülkiyet içeren ürünleri ve bu fikri mülkiyetlerin korunması ve çalışma şekline ilişkin kurallar ile Üniversite'den ücretlerinin tamamını veya bir kısmını veya herhangi bir ödeme alıp almadıklarına bakılmaksızın tam zamanlı veya yarı zamanlı çalışan öğretim üyelerini, misafir öğretim üyelerini, tam zamanlı ve yarı zamanlı görevliler ve çalışanları (personel), tam ve yarı zamanlı öğrencileri (lisans ve lisansüstü) ve araştırmacılar (doktora öncesi ve sonrası) dahil olmak üzere Üniversite'deki tüm şahısları kapsar.

Dayanak

Madde 3 - (1) Bu yönerge 22.12.2016 tarihli 29944 No' lu Resmi Gazete' de yayımlanan 6769 Sayılı "Sınai Mülkiyet Kanunu" na dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - (1) Bu Yönergede geçen,

- a) **Üniversite:** Ondokuz Mayıs Üniversitesi (OMÜ),
- b) **Rektör:** Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörlük Makamını,
- c) **Senato:** Ondokuz Mayıs Üniversitesi Senatosunu,
- d) **OMÜ-TTO:** Ondokuz Mayıs Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisini,
- e) **OMÜ-FSMH Bütçesi:** OMÜ-BAP Biriminin sağladığı Bilimsel Araştırmalar destek projesini
- f) **Buluş:** Teknik bir alanda bir problemin çözümünde kullanılan ve teknik bir özelliği bulunan fikirsel ürüne denir. Buluşun en önemli vasfı teknik bir özelliğe sahip olmasıdır. Sadece fikir anlamında kalan teknik bir özelliği olmayan unsurlar buluş olarak nitelendirilemez. Buluş, kimi zaman yepyeni bir alanda üretilen bir cihaz veya alet iken bazen bilinen bir ürün veya yöntemde yapılan iyileştirme olabilir.
- g) **Araştırma:** Doğrudan ya da anında ticari kâr sağlamayan sonuçlara götüren temel ilkelerin kavranmasını artırmak için yürütülen temel araştırmalar ile ürünün, hizmetin, sürecin ya da ekonomik değer içeren bir fikrin geliştirilmesini mümkün kılacak ya da ilerletecek bilginin üretilmesi için tasarlanan deneysel ve uygulamalı çalışmaların tamamını kapsayan faaliyetlerdir.
- h) **Araştırmacı:** Üniversite kaynaklarını kullanan ve üniversitede araştırma görevi icra eden ya da harici destekleyici ve bağışçılar tarafından finanse edilenler de dahil olmak üzere başka bir şekilde üniversite tarafından yürütülen araştırma projelerine katılan,

- 1) Yükseköğretim kanunu hükümleri ile tanımlanan üniversitenin öğrenim elemanları,
 - 2) Lisans, lisansüstü öğrenciler ve değişim programları öğrencileri ile stajyerler de dahil tüm üniversite öğrencileri,
 - 3) Sözleşmeli veya daimi kadrolu çalışanlar ile uzman personel dahil üniversite tarafından istihdam edilen kişiler,
 - 4) Geçici veya onursal görevliler, emekli personel de dahil her türlü konuk öğretim elemanlarıdır.
- i) **Buluşçu ve/veya Eser Sahibi:** Fikrî hakkın oluşturulmasına katkıda bulunan, Üniversite tarafından işe alınmış ve/veya Üniversite Kaynaklarını kullanan çalışanlar, araştırmaya katılan ve/ veya araştırma yapan Araştırmacı kişilerdir.
- j) **Dışarıdan destekli projeler:**
(1)**Ulusal Projeler:** Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TÜBİTAK, KOSGEB, Belediyeler, Kalkınma Bakanlığı, TTGV, KKYD, İŞKUR tarafından desteklenen projeleri,
(2)**Uluslararası Projeler:** Hayat boyu öğrenme dahil AB Fonlarından desteklenen tüm projeler ile EUREKA, COST, Horizon2020, ICGEB, NSF, OECD, FAO, NIH, EUROSTAR ve benzeri dış kaynaklı uluslararası projeleri(hibe fonları dışındaki tüm projeler bu kapsama alınmıştır) ve uluslararası fon kaynakları tarafından desteklenen ancak yürütülmesi ulusal kurumlarımız tarafından (MFİB, ÇSGB ve benzeri) yapılan projeleri,
- k) **Üçüncü Kişiler:** Üniversitenin veya araştırmacıların, araştırmalarının yürütülmesi, desteklenmesi, finanse edilmesi, fikri ürünlerin ticarileştirilmesi, lisanslanması gibi tüm süreçlerde temas halinde oldukları kişi, kurum ve kuruluşlardır.
- l) **Ticarileştirme:** Üniversite tarafından, fikrî ürünlerinin devir, lisans veya iç kullanım yoluyla veya şirketleşme aracılığıyla, kâr ve/veya fayda elde etmek amacıyla kullanımınıdır.
- m) **Net Gelir:** Fikrî ürünlerinin ticarileştirilmesinden doğan, Üniversite tarafından alınan her türlü lisans bedeli ve diğer parasal tutarlardan fikrî hakların korunması ve fikrî ürünlerin ticarileştirilmesi ile ilgili olarak Üniversite tarafından yapılan masrafların çıkarılması ile elde edilen yıllık miktardır.
- n) **FSMHDK:** Buluş başvurularını değerlendiren Üniversite'nin Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları Değerlendirme Kurulu'nu,
- o) **BBF:** Buluş Başvuru Formu' nu, ifade etmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

Bildirim, İnceleme ve Karar İşlemleri

Araştırmacının yükümlülüğü ve buluş bildirim yöntemi;

Madde 5- (1) OMÜ' de yapılan bilimsel çalışmalar veya araştırmalar sonucunda bir buluş gerçekleştiğinde araştırmacı, buluşunu yazılı olarak ve ivedilikle OMÜ-TTO aracılığı ile yazılı veya elektronik olarak OMÜ Rektörlüğü'ne bildirmekle yükümlüdür. Patent başvurusu yapılmışsa, ilgili kanun ve yönetmelikte belirtilen süre ve koşullara uygun olarak başvuru yapıldığına dair OMÜ-TTO' ya bildirim yapılır.

(2) İşbu yönerge kapsamında tanımlanan araştırmacılardan, OMÜ öğrenci ve mezunlarının buluş bildirim yükümlülüğü bulunmamaktadır. OMÜ öğrenci ve mezunları FSMH teşviklerinden faydalanma ve Girişimcilik Programına katılmak amacıyla OMÜ-TTO' ya buluş başvurusunda bulunabilirler.

(3) Bildirim, OMÜ-TTO' nun belirlediği BBF(EK-1) formatına uygun olarak hazırlanıp teslim edilir.

(4) OMÜ-TTO bildirim işlemleri sırasında araştırmacının haklarını korumak için buluşun gizliliğini koruma yükümlülüğü altındadır. Buna ilişkin olarak Buluş Sahibi ile “Gizlilik Sözleşmesi” (EK-2) imzalar.

(5) Buluş Sahipleri, buluşa konu daha önce imzalanan (Proje ve/veya Danışmanlık Sözleşmesi) fikri haklar ve proje yönetimi konusundaki sözleşmelere uymakla ve bu konuda OMÜ-TTO’yu bilgilendirmekle sorumludurlar. Aynı şekilde bu yönergede anlatılan şekilde mali hükümleri şartsız kabul ederler.

(6) Üniversite’nin, herhangi bir yaratılan değer veya buluşun ticarileştirilme sürecini takip etmeye karar vermesi durumunda, buluş sahibinin, Üniversite’ye bildirimde bulunmasını müteakip üç (3) ayı aşmamak koşuluyla, makul bir süre içinde, herhangi bir materyalin yayımını durdurması veya söz konusu materyalle ilgili sunum yapmamasını taahhüt eder. Bu süre, Üniversite tarafından, fikri ve sınai mülkiyet haklarının değerlendirilmesi ve uygulanabilir bir yasal korumanın yürürlüğe girmesinin sağlanması için kullanılacaktır.

Üniversitenin yükümlülükleri;

Madde 6- (1) Üniversite, araştırma özgürlüğünü ve bilginin kısıtlama olmaksızın yayılmasını hedefler. Bu amaçla araştırmacıların araştırma ve yaratıcı faaliyetlerinin sonuçlarını yayınlama, dağıtma ve yayma hakkını destekler ve teşvik eder.

(2) Üniversite, fikri ve sınai haklar ile ilgili çalışma usul ve esasları ile araştırma faaliyetlerinin sonuçlarının duyurulması, fikri hakların korunması, fikri ürünlerin kamu yararının aksine kullanımının engellenmesi için gerekli yönetsel düzenlemeleri yapacağını, önlemleri alacağını ve araştırma faaliyetlerinin sonuçlarının, buluşçunun izni olmadan buluşa ait bilgileri ifşa etmeyeceğini taahhüt eder.

(3) Üniversite, fikri mülkiyet haklarının koruma altına alınması, araştırma faaliyetlerine dayanan buluşların uygulamaya dönüştürülmesi ve bunlardan elde edilen gelirlerin OMÜ’deki araştırmaları teşvik edici rolünün bilinci ile fikrî hakların korunması hususunda tedbirler alır.

(4) Üniversite, araştırma faaliyetlerine dayanan buluşların uygulamaya dönüştürülmesindeki kamu yararının ve bunlardan elde edilen gelirlerin Üniversite’deki araştırmaları teşvik edici rolünün bilinci ile bu tür buluşların oluşumunu ve kullanımını teşvik etmeyi de ilke olarak benimser. Bu nedenle, buluşlara ilişkin ürünlerin veya yöntemlerin geliştirilmesi sürecinde, kamu yararına ilişkin konularda, fikrî hakların korunması gerektiğini onaylar.

(5) Üniversite, buluş yapan kişilerin fikri mülkiyet haklarının korunması, belgelendirilmesi, ticarileştirme potansiyeline sahip olanların ticari değerlerinin tespit edilmesi ve ticarileştirilmesi ve bunlarla ilgili maliyetlerinin nereden ve nasıl karşılanacağını planlanması, teknoloji transferi konularında izlenecek yol, fikri mülkiyet haklarıyla ilgili diğer kararların alınması, uygulama ve düzenlemelerin takibi amacıyla Üniversite bünyesinde Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları Değerlendirme Kurulu (FSMHDK) oluşturur.

(6) Üniversite, yönergenin kapsam ve içeriğini farklı araçlar ve etkinliklerle tüm araştırmacılara duyurmak, farkındalık sağlamak ve yönergenin en etkin şekilde yürüteceğini taahhüt etmektedir.

(7) OMÜ, ulusal ve uluslararası fikrî haklarının korunması için resmi makamlara yapılan başvuruların harç ücretlerini, başvuruda vekil hizmeti alınması halinde vekillik masraflarını, patent araştırma/inceleme ve yıllık sicil yenileme ücretlerini de içermek üzere sürece ilişkin tüm masrafları Üniversite’nin belirlediği OMÜ FSMH Destek Fonu ile karşılayabilir.

FSMHDK ve yükümlülükleri;

Madde 7- (1) FSMHDK üyeleri; OMÜ-TTO Personelinden ve buna ek olarak Üniversite yönetimi tarafından belirlenen üniversite çalışanlarından oluşmak üzere toplam 5 kişiden oluşur.

(2) FSMHDK başkanını ve üyelerini Rektör, OMÜ-TTO Danışma Kurulunun önereceği isimler arasından görev yapmak üzere 3 yıl süre ile belirler. Görevi sona eren üyeler tekrar atanabilir. FSMHDK, başkanının çağrısı ile ve en az 4 üye ile toplanır. FSMHDK, kararlarını toplantıya katılanların oybirliğiyle alır. Karar alınması gereken konunun niteliğine göre konunun uzmanları, somut konuda karar alınmasını desteklemek amacıyla, toplantıya davet edilebilir.

(3) FSMHDK belirli aralıklarla toplanarak, OMÜ-TTO'ya iletilen buluş başvuru formlarını inceler ve bu buluşların desteklenip desteklenmeyeceğine ilişkin karar verir.

(4) FSMHDK bu Usul ve esaslar doğrultusunda, üniversiteye ait olan fikri ürünlere ilişkin her türlü ticarileştirme faaliyetlerini inceler, fikri haklar açısından buluşçu ve/veya eser sahiplerine ödenecek lisans bedelleri ve varsa Üniversitenin payı konusunda her türlü kararı yürürlükteki mevzuata uygun olarak alır ve uygulamaları izler.

(5) FSMHDK, gerektiğinde İdari personelin ve OMÜ-TTO personelinin hizmetlerinden yararlanır ve Kurulun sekreteryası OMÜ-TTO tarafından yürütülür.

OMÜ-TTO' nun yükümlülükleri;

Madde 8- (1) OMÜ-TTO, araştırmacı tarafından yapılan buluş bildirimlerinin kabul eder ve kayıt altına alır ve ivedilikle OMÜ Rektörlüğü' ne bildirmekle yükümlüdür.

(2) OMÜ-TTO, bildirim işlemleri sırasında buluş sahibinin haklarını korumak için buluşun gizliliğini korumakla yükümlüdür.

(3) OMÜ-TTO, kabul edilen buluş başvurularını FSMHDK'ya sunar.

(4) OMÜ-TTO, FSMHDK tarafından desteklenmesine karar verilen buluşlarının tescil işlemlerini, sanayiye transferini ve ticarileştirme süreçlerini yönetir ve koordine eder.

(5) FSMH' nın korunması için yapılacak başvurulara Üçüncü Kişiler 'den destek sağlamak için gerekli tüm girişimlerde bulunmak, gerektiğinde profesyonel kişi ve/veya kurum ve/veya kuruluşlardan sözleşme yaparak hizmet satın alır,

(6) FSMH ile ilgili mevzuatları, kanunları, yönetmelikleri takip eder ve FSMH politikalarının yaygınlaştırılması, geliştirilmesi, farkındalık yaratılması ve eğitim verilmesini sağlar.

Fikri Mülkiyet Haklarının Aidiyeti;

Madde 9- (1) Üniversite, araştırmacılar ve üçüncü kişilerin araştırma veya diğer bilimsel çalışmaları neticesinde oluşan buluşlar üzerindeki fikri mülkiyet haklarının aidiyeti aşağıdaki kategorilere göre belirlenir:

(a) Dışarıdan destekli projeler: Üçüncü kişiler ile yapılan bir araştırma projesi veya başka bir sözleşmenin şartlarına tabi araştırmacının hakları, söz konusu projenin fikri mülkiyet haklarına ilişkin şartlarına göre değerlendirilir.

(b) Üniversite destekli projeler: Araştırmacı, Üniversitenin kurumsal birikim, donanım, bilgi ve kaynaklarından yararlanmak ve fikri mülkiyet haklarının tespit edilmesi, korunması ve ticarileştirilmesi hususları ile ilgili olarak OMÜ-TTO'ya başvuruda bulunur. OMÜ-TTO'ya başvurularak korunması ve ticarileştirilmesi talep edilen buluş ile ilgili tüm haklar üniversiteye ait olup, ticarileştirme aşamasında elde edilen kazanç bu usul ve esasların 14.maddesine göre paylaşılacaktır.

Kapsamdaki şahıslar:

Madde 10- (1) Bu yönerge, Üniversite'den maaşlarının tamamını veya bir kısmını ya da herhangi ödemeyi alıp almadıklarına bakılmaksızın; tam zamanlı ve yarı zamanlı öğretim elemanları, misafir öğretim elemanları tam zamanlı ve yarı zamanlı görevliler ve çalışanlar (personel), tam ve yarı zamanlı öğrenciler (lisans ve yüksek lisans) ve araştırmacılar (doktora öncesi ve sonrası) dâhil olmak üzere, Üniversite'deki tüm şahıslara yöneliktir.

Başkalarının Hakları:

Madde 11- (1) Üniversite'deki her şahsın, diğer fikri mülkiyet hakkı sahiplerinin haklarını gözetmesi talep edilir. Mülkiyet sahibinin izni olmaksızın, korunmuş fikri mülkiyet hakkının kullanılması durumunda, FSMHDK tarafından belirlenen miktarlarda para cezası uygulanabilir.

Üçüncü kişiler

Madde 12- (1) Üniversitenin bir araştırmacısının başka bir kurumdaki misafir araştırmacılığı, proje ortaklığı veya başka bir üniversitede yürütülen projede yardımcı araştırmacılığı gibi görevleri sırasında ortaya çıkan veya üçüncü kişilerce desteklenen çalışmalar sonucu üretilen fikri ürünlere ilişkin haklar üniversite ile diğer kurum arasında yapılacak anlaşmaya tabidir. Ortak sahipleri yeni bilgi paylaşımı ve uygulaması, kullanımını konusunda kendi aralarında anlaşamamaları gibi durumlarda araştırmacı, üçüncü kişiler ile imzalanan anlaşmaların bir nüshasını OMÜ-TTO vasıtasıyla FSMHDK'ya vermekle yükümlüdür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Üniversite Haklarından Feragat

Madde 13- (1) Yalnızca, Üniversite'nin, bilgide genel mülkiyet menfaatinin olmadığına karar vermesi durumunda, Üniversite, fikri mülkiyet haklarından, buluş sahibi (sahipleri) lehine feragat edebilir. Söz konusu feragat: (i) kamu yararına doğru uygulamalara bilgi transferini artırır; (ii) çıkar çatışmasına neden olmaz; (iii) Üniversite'nin, başta araştırmacının sponsor (sponsorları) olmak üzere, üçüncü şahıslara karşı yükümlülükleri ile tutarlıdır.

(2) Diğer bazı hususlara ek olarak; Üniversite'nin sponsorlara yönelik yükümlülükleri, söz konusu feragatin, teknoloji transferinin ve Üniversite'nin menfaati açısından uygun olup olmadığı veya çıkar çatışmasına neden olup olmayacağı dikkate alınmak suretiyle, duruma göre Rektör veya Rektör Yardımcısı tarafından, bu politika hükümlerinden feragat edilebilir. Ayrıca, Rektör, bu hükümlerin kapsamını genişletebilir. Rektör, Üniversite kaynaklarının, Üniversite çalışanı olmadıkları dönemde öğrenciler, misafir öğretim elemanları ve Üniversite kadrosunda olmayan diğer şahıslar tarafından, tesadüfen kullanımıyla ortaya çıkarılan veya icat edilen, patent verilme potansiyeli olan buluşların mülkiyeti için, Üniversite'nin buluş sahipleri ile ilişkisine uygunluğun yanı sıra, aynı faktörlere dayanarak, kuralları benimseyebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Gelir Paylaşımı

Madde 14- (1) Buluştan elde edilen net gelirin üniversite ile araştırmacı arasındaki paylaşımı, araştırmacıya net gelirin en az üçte biri verilecek şekilde Rektör veya Sorumlu Rektör Yardımcısının da katılımıyla FSMHDK tarafından belirlenir. Buluştan elde edilen net gelirin üniversite hissesi ilgili kurum bütçesine özgelir olarak kaydedilir ve başta bilimsel araştırmalar olmak üzere üniversitenin ihtiyaçlarının karşılanması için kullanılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve son hükümler

Hüküm Bulunmayan Haller;

Madde 15- (1) Bu usul ve esaslarda hüküm bulunmayan hallerde 6769 Sayılı “Sınai Mülkiyet Kanunu” hükümleri uygulanır.

Yürürlük

Madde16- (1) Bu usul ve esaslar, Üniversite Senatosu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer. Üniversite ile üniversite çalışanları arasında daha önceki tarihlerde yapılmış olan her türlü anlaşma, imzalandığı tarihte yürürlükte olan hükümlere tabi olacaktır.

Yürütme;

Madde 17- (1) Bu usul ve esasları Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörü yürütür.

Yönergenin Yürürlüğe Girdiği Üniversite Senatosunun	
Tarihi	Sayısı
06.07.2017	2017/180